

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2011. évi február hó 4. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta, és a 2011. évi február hó 17. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a csalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott és 3 társa** ellen indult büntetőügyben a Somogy Megyei Bíróság B.528/2008/75. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- I.r. és II.r. vádlottak vagyon elleni cselekményei közül a tényállás I/3., I/4. és I/5. pontjaiban írt, a Btk.20.§ (2) bekezdése szerint társtettesként elkövetett, a Btk.318.§ (1) bekezdésében meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára - a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette vonatkozásában mellőzi a folytatólágosságra történő utalást;
- III.r. és IV.r. vádlottak közbizalom elleni cselekményét 1 rb. a Btk.276.§-ában meghatározott magánokirat-hamisítás vétségének minősíti, melyet III.r. vádlott a Btk.21.§ (2) bekezdése szerint bűnsegédként követett el;
- I.r., II.r. és III.r. vádlottak tekintetében mellőzi a pénzmellékbüntetés kiszabásával és a meg nem fizetés következményeként alkalmazandó átváltoztatással kapcsolatos rendelkezéseket;
- I.r. és II.r. vádlottakat terhelő tőkekövetelés összegét a dr.**jogi képviselő1** által képviselt **zrt1** (V....., II. körzet) magánfél tekintetében 63.418.906 (hatvanhárommillió-négyszáztizennyolcezer-kilencszázhat) forintban-, míg a **jogi képviselő2** által képviselt **zrt2** (N....., N..... puszta) magánfél esetében a tőkekövetelés összegét 4.155.744 (négymillió-egyszázötvenötezer-hétszáz-negyvennégy) forintban, a kamatfizetés kezdő

időpontját a 2006. évi június hó 27. napjában állapítja meg. Ezt meghaladó részében a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

- I.r. és II.r. vádlottak az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Dél-dunántúli Regionális Igazgatóságának felhívására - az ott közölt időben és módon - 2.949.344 (kettőmillió-kilencszáznegyvenkilencezer-háromszáznegyvennégy) forint eljárási illeték megfizetésére kötelesek.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a **zrt1**i (V....., II. körzet .) magánfél által a III.r. és IV.r. vádlottakkal szemben előterjesztett polgári jogi igényét elutasítotttnak tekinti.

Tájékoztatja a dr.jogi képviselő³ (G, A..... v..... utca szám) ügyvéd által képviselt **zrt3** . - R....., G..... W..... L..... utca szám alatti székhelyű - magánfelet, hogy az I.r. vádlott vonatkozásában a C..... belterület 1149/1. helyrajzi számú ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni arányára, a C..... 1022. helyrajzi számú zártkertre, a C..... 1217/1. helyrajzi számú zártkert $\frac{1}{2}$ tulajdoni arányára, a C..... 1217/2. helyrajzi számú zártkert $\frac{1}{4}$ tulajdoni arányára, valamint a-..... forgalmi rendszámú Citroën Visa 15 D típusú gépkocsira elrendelt zár alá vételt fel kell oldani, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított 30 napon belül nem kért végrehajtást.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész valamennyi vádlott terhére, I.r. és II.r. vádlottak vonatkozásában hosszabb tartamú börtönbüntetés és közügyektől eltiltás, III.r. vádlott esetében a szabadságvesztés és a felfüggesztés próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítása végett, IV.r. vádlott tekintetében a vagyon elleni bűncselekmény vádja alóli felmentés miatt, büntetőjogi felelősségének a megállapítása és büntetés kiszabása céljából jelentett be fellebbezést. Ezzel szemben az I.r. vádlott és védője felmentés végett, a II.r. vádlott és védője a vagyon elleni bűncselekmény tekintetében felmentés, egyebekben enyhítés érdekében, valamint a polgári jogi igény érdemi elbírálása miatt, a III.r. vádlott és védője enyhébb jogkövetkezmények alkalmazásáért, míg a IV.r. vádlott és védője a büntetőjogi felelősség megállapítása miatt, felmentés végett élt jogorvoslati kérelemmel.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, illetve a tárgyaláson jelen lévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést azzal tartotta fenn, hogy a IV.r. vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére és új eljárás lefolytatására tett indítványt.

A másodfokú bíróság a jogorvoslatokkal megtámadott határozatot - a Be.348.§ (1) bekezdése alapján - az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - a Be.351.§ (2) bekezdés a) pontjában, illetve b) pontjának II. fordulatában írtak szerint - megalapozatlannak találta: az rendkívül szűk körben, de mégis az ügy érdekéhez tartozó részletek tekintetében nincs kellően felderítve, valamint hiányos. Elmaradt ugyanis a **nyrt1.** által H-114/2005. szám alatt folyósított beruházási devizahitel, továbbá a H-115/2005. szám alatt nyilvántartott forgóeszközhitel visszafizetésével kapcsolatos tényeknek a tisztázása, illetve az iratok között egyébként rendelkezésre álló adóhatósági vizsgálatok elrendelésére és lefolytatására vonatkozó legfontosabb adatoknak a rögzítése. Az említett pénzügyi szerződések teljesítését érintő részletek feltárása érdekében a másodfokú bíróság - a Be.353.§ (1) bekezdése alapján - bizonyítást rendelt el, melyet azonban a II.r. vádlott fellebbezésének a Be.323.§ (4) bekezdése szerinti írásbeli indokolásában kifejtett érvek áttekintése és ellenőrzése, valamint az előterjesztett bizonyítási indítványban előadottak megfontolása is szükségessé tett.

A felvett bizonyítás, valamint az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjában írtakra - a másodfokú bíróság a tényállást az alábbiak szerint helyesbítette, illetve egészítette ki:

- A 7. oldal 3. bekezdésében megjelölt, 2004. december 21-én felvett forgóeszközhitel összege helyesen *819.000* euró volt (*63. számú irat melléklet 5. oldal*).
- A 2005. évi július hó 28. napján aláírt H-114/2005. számú beruházási devizahitel-szerződés alapján a **kft1.**-t, a felvett 384.150 euró után 21.300 euró összegű, negyedévente esedékes törlesztési kötelezettség terhelte, míg a H-115/2005. számú forgóeszközhitel szerződésben 803.000 euró visszafizetésére vállalt kötelezettséget, oly módon, hogy ebben a - szintén negyedévente esedékes - részletek 45.160 euróban kerültek meghatározásra.

A H-114/2005. számú szerződésből a 2006. évi március hó 31. és a 2006. évi június hó 30. napjain esedékes 21.300 euró-, míg a H-115/2005. számú szerződésből a 2006. évi január hó 31. és a 2006. évi április hó 30. napjain esedékes 45.160 euró teljesítése történt csak meg (**nyrt1. 25. szám alatti tájékoztatása**).

- A tényállás I/2. pontjában felsorolt 20 darab számlán feltüntetett termékértékesítés együttes összege 95.546.000 forint volt.

A R....., A..... J..... utca szám alatti székhelyű **kft2.**-t helyesen ilyen összegű kár érte, melyből a 2006. évi június hó 7. napján teljesített átutalással 3 millió forint megtérült (*nyomozati iratok I/323. oldal*).

A meg nem térült kár 92.546.000 forint volt.

- A tényállás I/3. pontjában írtakkal összefüggésben a K....., J.... A..... utca 17/A. szám alatti székhelyű **kft3**t helyesen a 2006. évi május hó 2. és a 2006. évi május hó 29. napjai között teljesített szállítások folytán 19.013.687 forint - meg nem térült - kár érte.
- A tényállás I/4. pontjában írt cselekmény során a V....., II. körzet szám alatti székhelyű **zrt1**. helyesen - a 2006. évi május hó 7. napjától kezdődően a 2006. évi június hó 5. napjáig tartó szállításokkal kapcsolatosan - 44.405.219 forint kárt szenvedett, mely nem térült meg.
- A tényállás I/5. pontjának 2. bekezdésében írtak szerint a N....., N..... pusztai székhelyű **zrt2**. a 2006. évi június hó 12. napján 4.155.744 forint értékű vágósertést szállított a **kft1**. vágóhídjára.

Az 5. bekezdésben foglaltakkal szemben a szállítónál helyesen ez jelentkezett meg nem térült kárként.

- A 15. oldal 8. bekezdésében összesített adatok - a fenti módosítások folytán - helyesen az alábbiak:

az I.r. és II.r. vádlottak a tényállás I/1-I/5. pontjaiban részletezett cselekményeikkel összesen 196.258.244 forint kárt okoztak, melyből 8.828.565 forint megtérült. A meg nem térült kár összege: 187.429.679 forint.

- Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Dél-dunántúli Regionális Igazgatósága 3..... szám alatt - a 2006. évi november hó 10. és a 2007. évi március hó 9. napjai között - valamennyi adónemre irányuló ellenőrzést folytatott le a **kft1**.-nél. Az ellenőrzés alá vont időszak 2001. január 1-jétől 2005. december 31-éig terjedt, nem érintve azonban a 2001. évi, a 2003. évi szeptember és a 2004. évi július-szeptember hónapokra vonatkozó általános forgalmi adó bevallásokat (*B.528/2008/41. számú irat*).

Ezen túlmenően - a 2007. évi szeptember hó 10. és a 2007. évi október hó 10. napjai között - tevékenységzáró ellenőrzés elrendelésére is sor került, amely a gazdálkodó szervezet 2006. évi működését vizsgálta, az említett esztendő október hó 10. napjáig terjedően (*B.528/2008/64. számú irat*).

- A tényállás II. pontjában megjelölt E0004919. sorszámú számlán feltüntetett termékértékesítés - általános forgalmi adóval növelt - összege 2.607.000 forint volt (*nyomozati iratok III/1075. oldal*).

Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás most már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: az a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az ítélezési gyakorlat több évtizede vagyron elleni bűncselekményként, a Btk.318.§ (1) bekezdése szerinti csalásként értékeli azt, ha az elkövető - visszsterhes megállapodás keretében, halasztott fizetési konstrukció mellett - úgy jut áruhoz, hogy az ügyletkötés időpontjában már tisztában van a teljesítőképességének a hiányával, így azzal, hogy a később esedékes vételár kiegyenlítésére, szerződésszerű teljesítésre nincs reális lehetősége (BH 1999/104., BH 2000/6., BH 2000/95. számú eseti döntés). Egymagában azonban azon az alapon, hogy az adós a lejáratkor nem tud teljesíteni, még nincs helye a csalás megállapításának, ahhoz elkövetési magatartásként a sértett megtévesztése, a fizetéseképtelenség tényének az elhallgatása, vagy leplezése, míg az alanyi oldalról a jogtalan haszonszerzés célzata, és az említettekkel okozati összefüggésben a kár bekövetkezése is szükséges.

A Somogy Megyei Főügyészség B.2721/2006/52-I. számú vádiratának Be.217.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti része alapján is e kérdések kerültek előtérbe; mindenekelőtt az, hogy a tényállás I/1., I/2., I/3., I/4. és I/5. pontjaiban felsorolt szerződések megkötésekor az I.r. és II.r. vádlottak tudatában voltak-e anyagi helyzetük súlyos megromlásának, illetve annak, hogy a teljesítőképességükben bízó üzleti partnereiket - a számlák lejártának az időpontjában - nem tudják kielégíteni. Mindezt az elsőfokú bíróság sem hagyta figyelmen kívül, amikor a bizonyítási eljárást, a fentebb megfogalmazottakat szem előtt tartva, rendkívüli részletességgel és körültekintéssel, ezen keretek között folytatta le.

Az ügy ténybeli és jogi megítélése számottevő előzményi adat felkutatását és elemzését feltételezte, olyan részletek feltárását, melyek önmagukban nem tartoztak a büntetőjogi értékelés körébe. Rögzítésükkel a tényállás - Be.75.§ (1) bekezdésében előírt - alapos és hiánytalan, valóságnak megfelelő felderítése történt meg, korántsem azzal a szándékkal, hogy önmagában a gazdálkodás ésszerűtlen, illetve ésszerűtlennek mutakozó jegyei és sajátosságai, vagy a fizetéseképtelenné válás miatt elmarasztalásra kerüljön sor. Ez nyilvánvalóan nem képezte a jelen ügy tárgyát; mindössze az, hogy a 2006. év I. felében megkötött szállítói szerződések vonatkozásában - a fentiek szerint vád tárgyává tett cselekményeket érintően - a **kft**1. képviselőit terheli-e büntetőjogi felelősség.

Nem igaz tehát az a védői érvelés, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a vád tárgyává tett cselekmények időbeli és tárgyi kereteit, és így egy korábbi időszak hibásnak bizonyult üzletpolitikájára, illetve annak vizsgálatára helyezte volna a hangsúlyt.

Erről szó sem volt; a gazdálkodás egészének az áttekintése a büntetőjogi főkérdésekben való állásfoglalás megalapozottságát szolgálta, elsőként annak tisztázásával, hogy a szerződésszerű teljesítés hiánya mely időponttól kezdődően járt büntetőjogi következményekkel.

A Be.99.§ (1) bekezdése értelmében, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni.

Ilyen speciális ismereteket igénylő kérdés lehet a könyvelésben szereplő adatok meghatározott szempontok szerinti összegzése, a bevételi és kiadási egyenlegek megvonása, a mérlegek és más pénzügyi beszámolók értelmezése, a bankszámlaforgalom áttekintése, az alapbizonylatok kigyűjtése és csoportosítása, az esetleges alaki hiányosságoknak, illetve azok adó-, és számviteli következményeinek a bemutatása. Ugyanakkor nem a könyvszakértő feladata a megállapított tények büntetőjogi értékelése; különösen, ha ez kizárólag a piaci szereplők szubjektív döntésétől függő körülmények - pl. a szállítók és egyéb hitelezők türelmének, a termelés visszafogását vagy fokozását szorgalmazó döntések helyességének - elemzésére épül.

A feljelentésben előadottak tisztázása érdekében a nyomozó hatóság **szakértő1**, majd az elsőfokú bíróság - részben a Be.111.§ (4) bekezdésében írt perrendi előírásokra visszavezethetően - **szakértő2** igazságügyi könyvszakértő közreműködését vette igénybe. Köztük egyetértés mutatkozott abban, hogy a 2006. évi június hó 30. napjával rendelkezésre álló adatok alapján a **kft1**. felszámolását mindketten elkerülhetetlennek tartották, miután **szakértő2** szakértő a termelés bővítéséhez kapcsolódó - még írásban megfogalmazott - feltételezéseit kellően alá nem támasztott, kizárólagosan elvi szinten megfogalmazott lehetőségként tartotta fenn (*54. számú tárgyalási jegyzőkönyv 20. oldal*).

Így ebben az alapvető kérdésben nem merült fel olyan ellentét, amelyre a védők - az elsőfokú bíróság ítéletével szembeni kifogásaik megfogalmazásakor - nagy nyomatékkal hivatkoztak.

Helyesen jártak el a szóban forgó szakértők, amikor a véleményeiket több időpont összehasonlító elemzésére alapították, jelentőséget tulajdonítva a büntetőjogi értékelés körén kívül eső teljes naptári évet lezáró 2005. december 31-ei, a következő esztendő első felét berekesztő 2006. évi június hó 30-ai zárónapnak, illetve a felszámolás 2006. évi október hó 11. napján történt elrendelésének is. Ennél szélesebb, további időpontokat felölelő vizsgálat nem volt elvárható; de ez egyben szükségtelennek is mutatkozott, miután a **kft1**. működését lezáró utolsó esztendőben nem történt olyan gazdasági esemény, amely a fenti módszeren alapuló megállapítások helyességét alapvetően és érdemben befolyásolta volna.

Arányait és eredményét tekintve nem tért el egymástól a két szakvélemény a **kft1**. eladósodottsága tekintetében sem. **Szakértő1** a 2006. évi június hó 30. napján esedékes tartozások összeállításakor a folyószámla analitikát vette alapul, mindenféle különbségtétel nélkül, megállapítva azt, hogy a szóban forgó időpontban a **kft1**. vezetőinek - nem számítva most a **nyrt1**. által nyújtott hiteleket - hozzávetőlegesen 463 millió forint összegű fizetési kötelezettséggel kellett számolniuk. **Szakértő2** ugyanezen pénzügyi állomány meghatározásakor csak a szakmai alapanyaggal összefüggő szállítókat összegezte, az egyéb szolgáltatást végzőket, így a karbantartásra, a közüzemi működés fenntartására, biztosításra fordított és megelőlegezett kiadásokat már nem. A húsipari tevékenységhez

szorosan kapcsolódó szállítói tartozások ebből a nézőpontból is meghaladták a 313 millió forintot.

Hozzá kell tenni mindehhez, hogy a 2005. évi december hó 31. napjával lezárt pénzügyi beszámoló hitel, illetve kölcsön címén további 473 millió forint fizetési kötelezettséget tartott nyilván.

Ugyanakkor a **kft1.** kinnlevőségeit az eljáró szakértők legfeljebb 350 millió forint körüli összegben, pontosabban 301, illetve 343 millió forintban állapították meg.

Mindezek egybevetése alapján ellentmondástól mentesen, egybehangzóan rögzíthető volt, hogy a vizsgált időszakban nyilvántartott követelések már messze nem voltak elegendőek a fizetési kötelezettségek kiegyenlítésére. Annál is inkább, mert a **kft1.** feldolgozói kapacitása - egymásra kölcsönösen ható okokra visszavezethetően - a 2006. év első felében hanyatlásnak indult, olyannyira, hogy az előző esztendőhöz viszonyított árbevétele havonta 100 millió forinttal lett alacsonyabb (*szakértő2 szakvéleményének 26. oldala - 50. sorszám alatt*).

A különböző vizsgálati módszereken alapuló szakvélemények közötti - a gazdasági társaság vagyoni helyzetének megítélését döntően nem befolyásoló - eltéréseket az elsőfokú bíróság a szakértők egymás jelenlétében való meghallgatásával tisztázta, a Be.111.§ (5) bekezdésének az alkalmazására, újabb szakvélemény beszerzésére tehát nem volt indok.

Az ügy elsőfokú elbírálását követően, az iratok felterjesztése után a II.r. vádlott megbízást adott **szakértő3** igazságügyi adó- és könyvszakértőnek újabb szakvélemény elkészítésére, melyet a másodfokú bíróság okiratként kezelt.

Alapvető fogyatékosága és hibája volt ezen - a fellebbezés írásbeli indokolásához csatolt - összeállításnak, hogy a **kft1.** 2005. évi december hó 31. napjára vetített gazdasági helyzetének vizsgálatakor, a szállítói tartozások és a vevőkkel szemben támasztható követelések egybevetésekor, figyelmen kívül hagyta a 473 millió forintot is meghaladó hitelállományt, valamint a hozzávetőlegesen 177 millió forintra tehető, a pénzügyi beszámolóban egyéb kötelezettség címen szereplő terheket. Ilyen kiindulási alap mellett a fenti elemzésben szereplő, egyoldalú értékelésekből levont következtetéseknek nem lehetett meghatározó jelentőséget tulajdonítani.

Szakértő3 könyvszakértő vizsgálati anyagában, illetve a védői érvelésekben felvetett kérdések azonban - az elsőfokú bíróság tényfelderítési és indokolási kötelezettségének a rendkívül alapos, magas színvonalú teljesítése ellenére - a rendelkezésre álló bizonyítékok más megközelítésben történő áttekintését is szükségessé tették.

Több alkalommal visszatérő, központi kérdése volt az ügynek a **kft1.** vevőkkel szembeni követelésállománya, mely különböző összegekben ugyan, de - védői olvasatban - mindig azonos jelentéssel merült fel, annak igazolásául, hogy a

gazdasági társaság képviselői önhibájukon kívül, más cégek szerződésszegésére visszavezethetően maradtak el a teljesítéssel.

Ez az összeg - a 2006. évi június hó 30. napjára vetített állapotot nézve - **szakértő1** szakvéleményében 301 millió, míg **szakértő2** szakvéleményében 343 millió forintban került meghatározásra. Mindkét esetben azonban annak egyidejű hangsúlyozásával, hogy a szóban forgó összegek teljes megtérülésére esély sem mutatkozott.

Ezt mindenben alátámasztotta a felszámolási eljárás kezdő időpontjára vonatkozóan elvégzett vizsgálat is, amely a 2006. évi október hó 11. napján kimutatott 202 millió forint összegű követelés majdnem felét, hozzávetőlegesen 98 millió forintot 360 napon túl lejártként, míg 104 millió forintot 180 napnál régebbiként tartott nyilván.

Márpedig a szóban forgó, kétségtelenül fennálló követelések lejártával, az adósok késedelmével az I.r. és a II.r. vádlottak nyilvánvalóan tisztában voltak. Ezért is fordultak már 2005 késő tavaszán a **ügyvédi iroda1** budapesti ügyvédi irodához, hogy a jogos vagy jogosnak vélt követeléseik behajtását kezdeményezzék. Ennek megfelelően a megbízott jogi képviselő több fizetési felszólítást is írt - a **kft4**.-nek 4.588.253-, a **kft5**.-nek 849.200-, a **kft6**.-nek 550.887-, a **kft7**.-nek 926.604-, míg a **kft8**nek 2.863.054 forintról -, de ezek csak késedelmi kamatok voltak, és jogosságukat a címzettek döntő többsége vitatta is. Egyezségi ajánlatot egyedül az utolsóként említett **kft9** tett.

Hasonlóképpen tudtak az ügyvezetők az egyes kinnlevőségeiket érintő kockázatokról is, hiszen a **rt1** -el szembeni 22.360.540 forint összegű követelésüket 2005. március 31-én éppen annak hangsúlyozásával engedményezték - 80%-os értéken - a **rt2**.-re, hogy az kifejezetten bizonytalan, ekként a behajthatóságáért felelősséget nem vállalnak.

Megtérülést azonban ez a megoldás sem eredményezett, a **rt2**. - többszöri egyeztetés ellenére - a névértéken alul megszerzett követelést nem egyenlítette ki, ezért ellene a **kft1**. képviselői 2006. április 25-én végül felszámolási eljárást kezdeményeztek. Ezt az adós sem vitatta, éppen ellenkezőleg, az alig három héttel később kelt válaszában maga is kérte a megszüntetését célzó eljárás soron kívüli elrendelését, hivatkozva a működésének teljes ellehetetlenülésére, ezen belül arra, hogy az állatállomány takarmányozását, etetését, illetve az ellátatlanságból eredő közegészségügyi kockázatokat sem tudja felvállalni.

A **kft1**. képviselőjében eljáró, fentebb már említett ügyvédi iroda ezt megelőzően, 2005. február 8-án és 2005. május 31-én előbb a **kft11** részéről fennálló 3.869.447 forint-, majd az **kft10**. 7.552.277 forint és a **kft12**. 12.057.661 forint összegű tartozása tekintetében kérte ezen adósok felszámolását. Így 2006. év május hónapja előtt, már együttesen közel 42 millió forint összegű követelés

vonatkozásában, legfeljebb a bizonytalan kimenetelű és rendszerint hosszan elhúzódó felszámolástól lehetett némi megtérülést várni.

Mindezeket a kétségeket a **kft1.** tevékenységzáró mérlegében közzétett adatok maradéktalanul igazolták: a felszámolás kezdő időpontjában fennálló 202 millió forint követelésből végül 115,7 millió forintnak megfelelő rész a vevők felszámolása folytán, további 48 millió forint pedig megfelelő dokumentáltság hiányában leírásra került.

A vád tárgyává tett szállítói szerződések megkötésének az időpontjában már lejárt, esetenként 180 napon túli követelések jelentős részének megtérülésével tehát a **kft1.** képviselői megalapozottan nem számolhattak. Más okból ugyan, de igaz ez a megállapítás a P...., J.... utca szám alatti székhelyű **kft13** tartozásaira is.

A 2006. évi június hó 30. napján fennálló - **szakértő1** szakvéleménye szerint 301 millió forint összegű - követelés közel egyharmad részét a **kft13** 89 millió forintos számlatartozása tette ki. E tekintetben azonban nem lehetett figyelmen kívül hagyni a **nyrt1.**-vel 2006. január 13-án, H-006/2006. szám alatt - forgóeszköz finanszírozás céljából - kötött eseti hitelszerződést, mely egy korábbi megállapodást váltott ki, illetve foglalt egységes szerkezetbe, oly módon, hogy a folyósítást további feltételhez, a **kft13**-vel szemben fennálló követelés engedményezéséhez kötötte.

Így a megállapodáshoz csatolt mellékletben a **kft1.** a 2005. évi december hó 22. és a 2006. évi január hó 12. napjai között teljesített - az AT05/03075., az AT05/03085., az AT05/03092., az AT05/03118., az AT05/03143., az AT05/03144., az AT05/03145., az AT06/00016., az AT06/00039., és az AT06/00074. számú számlákkal igazolt - szállítások ellenértékét, összesen 49.905.446 forint összegű követelést engedményezett a bankra. Olyanokat, melyek a 2006. évi január hó 20. és a 2006. évi február hó 10. napjai között váltak esedékessé.

Ezzel egyező megoldás mellett mutatott csak hajlandóságot a **nyrt1.** 2006. március 29-én újabb forgóeszköz finanszírozásra, ezúttal úgy, hogy a H-59/2006. számú hitelszerződés részét képező engedményezési megállapodásban a **kft1.** a 2006. évi február hó 22. és a 2006. évi március hó 24. napjai között, az **kft14.** részére szállított termékek ellenértékét engedte át. Együttesen 24.670.735 forintot, olyan követeléseket, melyek a 2006. évi március hó 29. és a 2006. évi május hó 2. napjai között váltak behajthatóvá.

Ezek befizetésére, az együttesen engedményezett 74.576.181 forint összegű bevételre a **kft1.** tehát már nyilvánvalóan nem számíthatott.

Ehhez hasonlóan megalapozatlannak bizonyult az a várakozás is, amely az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal döntésétől függően 85.305.000 forint általános forgalmi adó kiutalását remélte.

A **kft**1. 2006. esztendei működését ugyanis alapvető pénzügyi, számviteli és adóigazgatási hiányosságok, illetve szabálytalanságok jellemezték, olyan rendellenességek, amelyeknek a feltárásával, hatósági vizsgálat keretében történő leleplezésével a cég vezetőinek szükségszerűen szembe kellett nézniük. Már a felszámolási eljárás kezdetén a felhasznált alapanyagok és a kimenő készáru mennyisége között jelentős, a húsiparban elfogadott mértéket 200-300%-kal meghaladó eltérés került kimutatásra, pusztán a 2006. évi könyvviteli információk előzetes feldolgozása alapján. Mindez előre vetítette a gazdálkodás anomáliáktól terhes és nyilvánvalóan következményektől sem mentes jellegét.

A felszámolóbiztos által felkért könyvvizsgáló, **könyvvizsgáló**1 a dokumentált értékesítés és felvásárlás közötti különbségre nem talált elfogadható, szabályos üzletpolitikával alátámasztható magyarázatot. Éppen ellenkezőleg, az adóhatósági ellenőrzést is nagymértékben akadályozó bizonylatok hiánya szándékos visszaélésekre utalt.

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal vizsgálati anyaga - a 2006. évi január hó 1. napjától a 2006. évi október hó 10. napjáig terjedő időszakra vonatkozóan - a felvásárolt élőállatok 1.320.312.000 Ft-os költsége, illetve a kiszámlázott termékek 1.018.751.000 Ft összegű árbevétele között 301.561.000 Ft eltérést mutatott ki, az állatorvosi nyilvántartás szerint 37.788 darab sertés feldolgozása után. E különbség a húsiparban elfogadott vágási veszteséggel nem volt magyarázható, így az adóhatóság a hiányzó árbevételt számla nélküli értékesítésre vezette vissza.

Ezen túlmenően az Európai Unió területére irányuló eladásokhoz kapcsolódóan is rendellenességeket állapított meg, leghangsúlyosabban annak feltárásával, hogy az egyes vevők számlákon feltüntetett közösségi adószáma a valóságban nem is létezett. Több esetben elmaradt a szállító- és menetlevelek bemutatása, azoknak az okiratoknak a csatolása, melyek végső soron hitelt érdemlően bizonyíthatták volna a feldolgozott termékeknek az Európai Unió tagállamaiba történő fuvarozását. Emiatt az adóhatóság 178.013.000 Ft adóalapot képező áru tekintetében közösségen belüli értékesítés helyett belföldi forgalmazást állapított meg.

Az árbevételek helytelen elszámolása a társaság adózás előtti eredményének a növeléséhez, valamint a cég terhére szóló adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék kirovásához vezetett (*64. szám alatti adóhatósági iratok*).

A 2007. szeptember 12-én elkészült revizori jelentés az exportszámlák és az állatorvosi szállítólevelek összehasonlításakor szintén nagyfokú eltérést mutatott ki, annak feltárásával, hogy a rendelkezésre bocsátott 72 darab számla közül mindössze 3 darabhoz csatoltak állatorvosi igazolást. Így 69 darab számla mögött, 184.384.873 forint bruttóérték tekintetében a tényleges teljesítés megkérdőjelezhető volt (*nyomozati iratok II/761. oldal*).

Szükséges megjegyezni, hogy a fentebb vázolt szabálytalanságok nem voltak kivételesek, illetve előzmény nélküliek. Az adóhatóság egy korábbi - a 2001. évi

január hó 1. és a 2005. évi december hó 31. napjai közötti időszakot érintő - vizsgálata során a szlovákiai **szlovák cég1** cég részére, 38.316.000 Ft értékben számlázott előhűtött állati zsiradék vámáru-nyilatkozatainak a hiányára derült fény, valamint arra, hogy a **kft1.** a 2005. évi IV. havi áfa-bevallásában a p.....i székhelyű **kft13** részére teljesített 3.498.024 forint összegű szállítást is közösségen belüli, tehát az Európai Unióba irányuló értékesítésként igyekezett feltüntetni (*41. szám alatti adóhatósági jegyzőkönyv 9-10. oldal*).

Mindezek együttesen vezettek oda, hogy a felszámolási eljárás során - a tevékenységzáró adórevízió megállapításai következtében - a szóban forgó 85.305.000 Ft összegű áfa-követelés részben kivezetésre, részben pedig a rögzített adóhiány miatt, beszámításra került (*felszámoló1* vallomása 29. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal, illetve a közbenső mérleghez csatolt szöveges jelentés, nyomozati iratok V/1665. oldal).

A **kft1.** folyamatos működését elnehezítő tőkehiányt - miután a pénzügyi hitelfelvétel lehetősége végleg kimerült - 2006 nyarán a cég vezetői másfajta erőforrások bevonásával, befektetők felkutatásával próbálták meg enyhíteni. Mindenekelőtt azzal, hogy tárgyalásokba bocsátkoztak a velük szemben ekkor már hozzávetőlegesen 80 millió forintos követelést nyilvántartó egyik szállítójukkal, az **kft15.** képviselőivel.

E tárgyalások azonban a **kft1.** gazdasági helyzetének az áttekintését követően, alig egy hét után elakadtak. Döntően arra visszavezethetően, hogy a hosszú ideje lejárt követelésállomány jelentős részét **ügyvezető1** és **gazdasági vezető1** behajthatatlannak, a gazdasági társaságot pedig - a 300 millió forintos banki hitellel együtt - súlyosan eladósodottnak ítélte meg. Annak észrevételezése mellett, hogy a 2005. évi mérlegben közzétett adatokat hiteltelennek, megbízhatatlannak tartották, és a kellően meg nem indokolt tagi kölcsönök feltüntetése mögött számla nélküli értékesítéseket, manipulációkat valószínűsítettek. **Gazdasági vezető1** elmondása szerint mindezt az ügyvezetők - az **kft15.** t.....i irodájában 2006. július 6-án lebonyolított megbeszélésen - el is ismerték, így a nyilvánvalóvá vált számla nélküli eladások mellett azt is, hogy a feldolgozott termékek egy részét valótlán tartalmú igazolások felhasználásával külföldi értékesítésként számolták el (*nyomozati iratok IV/1585-1587. oldal*).

Mindezek miatt a további megbeszélésektől, az üzleti kockázat mérlegelésétől azonnal elálltak. Hangsúlyozottan egy olyan tárgyalássorozat végén, melybe **ügyvezető1** eredetileg is csak azért bocsátkozott, mert a **kft1.**-vel szemben fennálló követelésének a megtérülését egyedül gazdasági részesedés megszerzésével, tulajdonosi jogok gyakorlásával látta elérhetőnek. Arról szó sem volt, hogy befektetési szempontból e céget vonzónak találta volna.

Komoly, megalapozott várakozásokat e tárgyalásokhoz sem lehetett fűzni, olyat semmiképp, amely a szóban forgó egy hét alatt a **kft1.** vezetőit a vágóhíd folyamatos, változatlan ütemű működtetésére ösztönözhatték volna. Annál is

inkább, mert az **kft15.** képviselői konkrét ígéretet sohasem tettek, pusztán a befektetés lehetőségét vették fontolóra.

Minderről a **kft1.** szállítói különbözőképpen értesültek. Dr.**jogi képviselő1**, a **zrt1**i Zrt., valamint a **kft16** tulajdonosa és képviselője **ügyvezető1**től már az elállási szándékáról kapott felvilágosítást, míg **tanú1** és **tanú2** a **kft2.** képviselői, illetve **jogi képviselő2** és **tanú3** a **zrt2** Zrt. ügyintézői **ügyvezető1**-el egyáltalán nem beszéltek. Egyedül **tanú4**, a **zrt3** igazgatója kapott tőle olyan tájékoztatást, hogy várhatóan befektetőként lép majd fel, de ez is csak az utolsó - önmagában 10 millió forintos - tétel kiszállítása előtt történt.

Összefoglaló jelleggel áttekintve most már a **kft1.** kinnlevőségeit, illetve a befektetőként jelentkező **ügyvezető1** üzleti magatartását, az állapítható meg, hogy kellő körültekintés mellett reális, megalapozottnak tekinthető várakozást egyikhez sem lehetett fűzni. Olyat semmiképp, amelytől e cég pénzügyi helyzetének kedvezőbbé válása igazán remélhető lett volna.

Különösen annak ismeretében, hogy I.r. és II.r. vádlottaknak 2006 nyarán - a szükségessé váló karbantartás miatt - még egy hónapos leállással, termelés kieséssel is számolniuk kellett.

Így - miután az előzményi adatok körében az egymáshoz kapcsolódó hitelek felsorolása, valamint a különböző összegű adótartozásokkal összefüggésben indult végrehajtási eljárások leírása is kifogástalan pontossággal és részletességgel történt meg - helytállóan következtetett az elsőfokú bíróság arra, hogy a **zrt3**-al, a **kft2.**-vel, a **kft3**vel, a **zrt1**-el, illetve a **zrt2**-vel kötött megállapodások tekintetében a **kft1.**-nek már nem volt reális esélye valamennyi számla szerződés szerű kiegyenlítésére. Ahogyan annak rögzítésekor sem tévedett, amikor - a fentebb említett gazdasági társaságok képviselőinek az írásbeli feljelentése, majd kihallgatása alapján - azt állapította meg, hogy e gazdasági helyzetről, a **kft1.** teljesítőképességének a hiányáról a szállítók megfelelő tájékoztatást nem kaptak, éppen ellenkezőleg, I.r. és II.r. vádlottak az üzleti megbeszélések alkalmával mindvégig ezzel ellenkező látszatot igyekeztek fenntartani.

A tényállás II., III. és IV. pontjaival összefüggő történeti események rögzítése is a rendelkezésre álló bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelése alapján történt meg.

E vonatkozásban sajátossága volt az eljárásnak, hogy a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság által lefoglalt iratok revizori vizsgálata során a „Beérkező számlák 2006.” feliratú dossziében megtalált, a **kft1.** számlatömbjéből származó bizonylatok vonatkozásában bűncselekmény megalapozott gyanúja merült fel. Mindenekelőtt a szóban forgó - E0004911., E0004912., E0004914. és E0004919. sorszámmal jelölt - számlák valótlan tartalma, de ezen túlmenően még az is, hogy azokat

jogosulatlanul a társasági adó csökkentésére, illetve általános forgalmi adó visszaigénylésére használták fel.

E kérdések tisztázása érdekében került sor - **szakértő4** személyében - igazságügyi könyvszakértő kirendelésére. A 2008. január 29-én lezárt szakértői vizsgálat több alaki és tartalmi fogyatékosagra mutatott rá, elsőként arra a szembetűnő hiányosságra, hogy e számlák egyikén sem szerepelt a kibocsátó címe és adószáma. Ezen túlmenően elmaradt az elősertések termékszámának, illetve az E0004914. sorszámú számlán mindössze alkatrészként megnevezett termék ún. VTSZ-számának a feltüntetése, holott azok az általános forgalmi adó megfelelő mértékének a meghatározása szempontjából nélkülözhetetlenek lettek volna. Hiányosság mutatkozott továbbá az elősertések mért súlyának és egységárának a meghatározásában is, a mennyiségnél kizárólag a darabszámot vették alapul.

Márpedig ilyen körülmények között a számlákat a könyvelésben nem lehetett volna felhasználni.

A nyomozó hatóság ilyen előzmények után, 2008. március 17-én hallgatta ki tanúként a III.r. vádlottat, aki - a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjában írt figyelmeztetést követően - a történeteket feltárta és beismerő vallomást tett. Így vált ismertté, hogy a felszámolási eljárás során a házipénztárban észlelt, hozzávetőlegesen 10 millió forint összegű hiányt III.r. és IV.r. vádlottak közösen próbálták meg leplezni, úgy, hogy az előbbi valótlan tartalmú számlákat készített, míg az utóbbi azokat - felmerült költségként - beállította a könyvelésbe.

E vallomását utóbb a III.r. vádlott következetesen fenntartotta.

A felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező IV.r. vádlott közel négy esztendőig dolgozott könyvelőként a **kft1.** alkalmazásában, így nyilvánvalóan tisztában volt a számlák legfontosabb alaki és tartalmi kellékeivel. Fel kellett ismernie azt is, hogy a három számlakibocsátótól - **tanú5** nagykanizsai és **III.r.vádlott** nagybajomi lakosoktól, illetve a **bt4.**-től - származó okiratok azonos számlatömbbe tartoztak, ahogyan az is észrevehető volt, hogy a sorszámozása szerint egyébként később következő okirat korábbi keltezését kapott, mint az összefűzött nyomtatványban az előtte állók. Az E0004912. és az E0004914. számúak ugyanis a teljesítés, illetve kiállítás időpontjaként a 2006. évi január hó 5. napját tüntették fel, míg az E0004919. számozású az ezt megelőző időpontot, a 2006. év január hó 4. napját.

E bizonyítékok egybevetése alapján nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a valótlan tartalmú okiratok felhasználásában a IV.r. vádlott cselekvőségét is megállapította.

Ugyanakkor semmi sem utalt arra, hogy a tényállás III. pontjában részletezett átutalások lebonyolításában részt vett volna. Ezzel kapcsolatosan a Somogy Megyei Főügyészség B.2721/2006/52-I. számú vádiratának 7. oldal 5. bekezdésében helyet kapott leírás is csak azt róta a terhére, hogy az átutalásokkal

kapcsolatos „fiktív bizonylatokat lekönyvelte, azok valóságtartalmát nem ellenőrizte, így ezzel segítséget nyújtott III.r. vádlottnak a bűncselekmény elkövetéséhez”.

Márpedig ez a magatartás - előzetes megbeszélés, illetve egyeztetés hiányában - legfeljebb befejezett bűncselekményhez nyújtott közreműködésként (Btk.244.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti bűnpártolásként) lett volna értelmezhető, miután az utalványozási joggal rendelkező III.r. vádlott részéről a rábízott pénzösszegek eltulajdonítása az átutalással véget ért. A vád tárgyát azonban nem ez képezte, az átutalás technikai, adminisztratív jellegű részleteinek a felderítését pedig a nyomozó hatóság - téves jogi álláspontjára visszavezethetően - meg sem kísérelte.

A III.r. vádlott a 2009. évi április hó 23. napján, írásban előterjesztett vallomásában - a saját büntetőjogi felelősségének a beismerése mellett - IV.r. vádlott szerepéről nem tett említést, őt a **kft1.** számláiról indított átutalásokkal semmiféle összefüggésbe nem hozta. Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor ezzel kapcsolatosan mindössze annak megállapítására szorítkozott, hogy az átutalásról szóló pénzügyi bizonylatokat - azokat az okiratokat, melyeknek a tartalmi hitelességét nem kellett ellenőriznie - IV.r. vádlott lekönyvelte.

A tényállás helyesbítését, illetve kiegészítését kizárólag a felvett bizonyítás adatai, az elírási pontatlanságok és a jogi indokolás körében kifejtendő érvek tették szükségessé. Mindezekkel az megalapozottá vált, és így - figyelemmel a Be.352.§ (2) bekezdésére - irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség - a Be.361.§ (2) bekezdés b) pontja alapján - I.r., II.r. III.r. vádlottak büntetéskiszabási körülményekre történő meghallgatására tett javaslatot, míg I.r. és II.r. vádlottak védői bizonyítási indítványukban **szakértő3** igazságügyi könyvszakértő kirendelését, valamint az ügyben közreműködött könyvszakértők egymás jelenlétében történő meghallgatását kezdeményezték.

Az előbbi a másodfokú bíróság - a büntetés kiszabása körében részletezett indokokra tekintettel - nem találta szükségesnek. Az elsőfokú bíróság által értékelt szakvélemények tekintetében pedig megállapítható volt, hogy azok ellentmondástól mentesnek, az ügy lényeges kérdéseit érintően egyezőnek bizonyultak, így újabb szakértő igénybe vételének a szükségessége sem merült fel. **Szakértő3** könyvszakértő kirendelése semmiképp, miután állásfoglalása - a már érintett hiányossága folytán - nem is lett volna alkalmas a Be.111.§ (6) bekezdésében megfogalmazott kérdések megválaszolására.

Ezért a másodfokú bíróság a bizonyítási indítványokat elutasította.

A tényállás III. pontjával összefüggésben rendelkezésre álló bizonyítékok, ahogyan azt a másodfokú bíróság fentebb már érintette, IV.r. vádlott vonatkozásában kizárólag annak rögzítésére voltak alkalmasak, hogy a szóban forgó személy - az

átutalások lebonyolítása után - pontosan meg nem határozható időpontban és körülmények között, az ehhez kapcsolódó bizonylatokat feldolgozta. Önmagában ez a bűnsegédi közreműködés megállapításához nyilvánvalóan nem lehetett elegendő, az ügyész pedig nem tett indítványt e vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására (Be.75.§ (1) bekezdés).

Ezért törvényesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a IV.r. vádlottat a Btk.317.§ (1) bekezdésében meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára - a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett sikkasztás bűntettének a vádja alól a Be.6.§ (3) bekezdés b) pontjának I. fordulata alapján felmentette.

Következésképpen az ezt sérelmező, ebben a vonatkozásban az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését indítványozó ügyési fellebbezés nem volt megalapozott.

Az irányadó tényállás további részéből az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett I.r., II.r., III.r. és IV.r. vádlottak büntetőjogi felelősségére.

A felmentést célzó fellebbezések tehát eredménytelennek bizonyultak.

A cselekmények minősítése azonban csak részben felel meg az anyagi büntető jogszabályoknak.

A Btk.318.§ (1) bekezdése értelmében csalást követ el az, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

Az I.r. és II.r. vádlottak a **kft1.** szállítóival történő megállapodások során az átvett élőállatok ellenértékének 30 napon belüli kiegyenlítését vállalták. Még 2006. márciusában is, már azt követően, hogy a működőképesség fenntartásához szükséges újabb pénzügyi hitelt csak a várható bevételeik egy részének az engedélyezésével kaptak. Az általuk képviselt gazdasági társaság anyagi helyzetének súlyos megromlása ellenére, halasztott fizetési konstrukció mellett, így további termékeket rendeltek, noha tudták, illetve tudniuk kellett, hogy az ellenérték kiegyenlítésére már nincs módjuk. A tévedésbe ejtés a fizetési ígéreteikben, annak előadásában testesült meg, hogy a számlákat - a mutatkozó nehézségek ellenére - rendezni tudják, míg a jogtalan haszonszerzés abban volt tetten érhető, hogy ezzel további szállításokhoz, feldolgozható termékekhez jutottak, melyek értéke utóbb a sértetteknek kárként jelentkezett.

Ezzel a vád tárgyává tett, a Be.2.§ (3) bekezdése alapján vizsgálandó törvényi tényállás valamennyi eleme megvalósult. E cselekmények Btk.290.§ (1) bekezdésében meghatározott csődbűncselekményként történő értékelését ugyanakkor az is kizárta, hogy a jelen ügyben a jogtalan haszonszerzés keretében

értelmezett további szállításokat, az élőállatok átvételét semmiképpen sem lehetett volna a tartozás fedezetéül szolgáló vagyon csökkentésével azonosítani.

A büntetőjogi felelősség körét azonban a másodfokú bíróság némileg szűkebben vonta meg.

A **kft1.** a tényállás I/3. pontjának 3. bekezdésében megjelölt, 51 millió forintot meghaladó értékű szállításból mindössze 36.052 forinttal, a tényállás I/4. pontjához kapcsolódóan, a 14. oldal 2. bekezdésében írt, hozzávetőlegesen 33 millió forintos szállításból 1.010.000 forinttal, míg a tényállás I/5. pontját érintően a 6.623.725 forintos szállításból 43.849 forinttal maradt adós. Mindezek tekintetben nem lehetett olyan megállapítást tenni, hogy a teljes szállítás elenyésző részét, sorrendben 0,07%-át, 3%-át, illetve 0,66%-át kitevő hátralékot érintően már eredetileg is a teljesítési készség, vagy a teljesítési képesség hiánya állt volna fenn.

Ezért ezt a másodfokú bíróság pusztán előzményi adatként, büntetőjogi következményekkel nem járó számlatartozásként értékelte.

A tényállás I/1. és I/2. pontjait illetően nyilvánvalóan másról volt szó. Ezekben az esetekben a tévedésbe ejtés következtében tett vagyoni jogi intézkedések, a szállítások során történt utólag - a teljes követeléshez viszonyítottnak 17,5%-os, illetve 3,13%-os mértékű - befizetés: a **zrt3.**-hoz 5.828.565 forint-, míg a **kft2.**-hez 3.000.000 forint értékben. Így ezzel az okozott kár térült meg egy részében.

Mindez összefoglalóan azt jelentette, hogy I.r. és II.r. vádlottak a 2006. évi március hó 29. és a 2006. évi május hó 23. napjai között a **zrt3** sértettnek 33.137.521 forint-, a 2006. évi március hó 6. és a 2006. évi június hó 15. napjai között a **kft2.** sértettnek 95.546.073 forint-, a 2006. évi május hó 2. és a 2006. évi május hó 29. napjai között a **kft16** sértettnek 19.013.687 forint-, a 2006. évi május hó 7. és a 2006. évi június hó 5. napjai között a **zrt1.** sértettnek 44.405.219 forint-, míg a 2006. évi június hó 9. napján a **zrt2** sértettnek 4.155.744 forint kárt okozott.

A Btk.12.§ (2) bekezdésének helyes értelmezése folytán a csalás elkövetését nem teszi folytatólagossá az, ha egyszeri megrendelésre a tévedésbe ejtett sértett több részletben szállítja le a kért árut (BH 2003/47. számú eseti döntés).

A jelen ügyben I.r. és II.r. vádlottak 30 napos teljesítési határidővel kötöttek szerződést az élőállatok forgalmazásával foglalkozó gazdasági társaságokkal. Ez a teljesítési határidő a tényállás I/3. és I/4. pontjaiban írt szállítások tartama alatt nem járt le, semmi sem utalt arra, hogy - ezen időszak során - a sértettek ismételt hitegetésére, megtévesztésére szükség lett volna, míg a tényállás I/5. pontjában írt cselekmény büntetőjogi értékelése egyetlen szállításra szűkölt. Emiatt az említett esetekben a másodfokú bíróság a folytatólagosságra történő utalást mellőzte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatala óta a Büntető Törvénykönyv több előírása is megváltozott, a 2010. évi LVI. törvénnyel hatályba lépett módosítás a büntetés kiszabása körében újra az ún. középértéket tette irányadóvá. Ennek alkalmazása nyilvánvalóan szigorúbb elbírálást eredményezne, ezért a jelen ügyben - ahogyan azt az elsőfokú bíróság is tette - az elkövetés idején hatályos rendelkezéseket kellett alkalmazni (Btk.2.§).

Az I.r. és II.r. vádlottak vagyon elleni cselekményeiknek a helyes minősítése tehát a következő:

1 rb. a Btk.20.§ (2) bekezdése értelmében társtettesként, valamint a Btk.12.§ (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetett, a Btk.318.§ (1) bekezdés I. fordulatában meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára - a (7) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette (*tényállás I/2. pont*),

1 rb. a Btk.20.§ (2) bekezdése értelmében társtettesként, valamint a Btk.12.§ (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetett, a Btk.318.§ (1) bekezdés I. fordulatában meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára - a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette (*tényállás I/1. pont*), és

3 rb. a Btk.20.§ (2) bekezdése értelmében társtettesként elkövetett, a Btk.318.§ (1) bekezdés I. fordulatában meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára - a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette (*tényállás I/3., I/4. és I/5. pont*).

A megállapított tényállás II. pontja szerint a III.r. vádlott 2006 januárjában 4 darab valótlan tartalmú számlát állított ki, melyeket később átadott a IV.r. vádlottnak, aki azokat a **kft1.** könyvelésében, a 2006. évi II. negyedévre szóló általános forgalmi adó-bevallás elkészítésekor, felhasználta.

A Legfelsőbb Bíróság (2007. november hó 14. napjáig hatályban volt) BK 101. számú állásfoglalása nyomán kialakult ítélkezési gyakorlat a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatos halmazati kérdések tisztázásakor, a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú okiratok száma mellett, az alapul szolgáló jogviszony, az abban megtestesülő érdek vizsgálatát is megkövetelte. Ennek megfelelően nem bűnhalmazat, hanem természetes egység, illetve a Btk.12.§ (2) bekezdésében írt feltételek esetén folytatólagosság megállapításának van helye, ha a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú - ugyanazon vagy több - magánokiratot azonos jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének a bizonyítására használnak fel.

E közbizalom elleni bűncselekmény szabályozása, jogi környezete nem változott, a fentebb ismertetett állásfoglalás elvi megállapításai - a 36/2007. BK vélemény formájában - változatlan tartalommal közzétételre kerültek; azok tehát továbbra is irányadónak tekinthetők.

Miután a jelen ügyben az E0004911., az E0004912., az E0004914. és az E0004919. sorszámú számlák *egyetlen jogviszonyban* - a 2006. évi január hónapban teljesített kiadásokkal összefüggésben - jutottak szerephez, azoknak az

okiratok számához igazodó halmazati értékelése szóba sem jöhetett. Ugyanakkor nem merült fel adat az elkövetési magatartások rövid időközökben történő ismétlődésére, többszöri felhasználásra sem, csak arra, hogy a kiállításuk időpontja szerint egymást követő számlákat a IV.r. vádlott a 2006. évi I. negyedéves adóbevallás elkészítésekor feldolgozta. Emiatt e cselekmény nem tekinthető folytatólagosan elkövetettnek sem.

Az elsőfokú bíróság - e körben - tévesen értelmezte III.r. vádlott szerepét. Valójában ugyanis arról volt szó, hogy a házipénztárban mutatkozó hiány leplezése érdekében együttműködést vállalt IV.r. vádlottal: neki a valótlan tartalmú számlák elkészítése, kiállítása, míg az utóbbinak azok felhasználása jutott.

A másodfokú bíróság megítélése szerint nem vonható *a felhasználás* - mint elkövetési magatartás - fogalma alá az az eset, amikor az okirat olyan személy birtokába kerül, aki annak hamis, hamisított voltáról vagy valótlan tartalmáról már az átvétel időpontjában - amiként a IV.r. vádlott - tudomással bír. Elkövetési magatartásként értékelhető tevékenységet tehát egyedül a IV.r. vádlott tanúsított a szóban forgó számlák könyvelésével. Az ő tettesi minősége mellett a III.r. vádlott cselekvősége - a hamis, illetve valótlan tartalmú számlák készítése és felhasználás céljából a IV.r. vádlott rendelkezésére bocsátása - mindössze a Btk.21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegély megállapítására alkalmas.

Mindezekre tekintettel e cselekmény helyesen egy rendbeli a Btk.276.§-ában meghatározott magánokirat-hamisítás vétségének minősül, melyet a III.r. vádlott a Btk.21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegédként, a IV.r. vádlott pedig - ahogyan annak rögzítése helytállóan meg is történt - a Btk.20.§ (1) bekezdése szerinti tettesként valósította meg.

A további cselekmények értékelése törvényes, az elsőfokú bíróság érvei minden szempontból helytállóak.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket meghatározó tényezőket az elsőfokú bíróság feltárta, azok ismételt áttekintését azonban a bűncselekmények minősítését érintő változtatások is indokoltá tették.

A Btk.12.§ (1) bekezdése, illetve a Btk.85.§ (1)-(3) bekezdései alapján a III.r. vádlottal szemben helyesen két évtől kilenc évet el nem érő, míg a IV.r. vádlott vonatkozásában két hónaptól három évet el nem érő tartamú szabadságvesztés volt kiszabható.

Az I.r. és II.r. vádlottak vonatkozásában további súlyosító körülmény a gazdasági bűncselekményt érintő folytatólagos elkövetés, illetve helyesen a kettőt meghaladó bűnhalmazat.

Ugyanakkor - a megváltozott minősítésre tekintettel - a III.r. és IV.r. vádlottak terhére értékelt körülmények köréből mellőzni kellett a bűnhalmazatra történő utalást, így ugyanis az a kétszeres értékelés tilalmába ütközne. Hatása - a Btk.85.§ (3) bekezdésében megfogalmazott aszperáció elvének az alkalmazásával - már érvényesült.

Nem enyhítő körülmény az okozott kár megtérítésére vállalt kötelezettség, arra is visszavezethetően, hogy a III.r. vádlottnak két évet is meghaladó idő állt rendelkezésére a vagyon elleni bűncselekménye következményeinek a jóvátételére. A másodfokú eljárás során mindössze 500.000 forint Zrt1. részére történő átutalását igazolta, ennek súlya - a teljes elkövetési értékhez viszonyítva - igen csekély.

A IV.r. vádlott esetében szintén súlyosító körülmény a számviteli fegyelem megsértésének vétségét érintő folytatólagosság.

Az elsőfokú bíróság e kiegészítések mellett is a Btk.83.§ (1) bekezdésében meghatározott szempontoknak maradéktalanul megfelelő, a Btk.37.§-ában írt célok elérésére alkalmas jogkövetkezményeket állapított meg: az I.r. és II.r. vádlottakkal szemben azzal, hogy a büntetési tétel alsó határánál lényegesen enyhébb, a Btk.87.§ (2) bekezdés b) pontja szerinti szabadságvesztést, valamint ahhoz igazodó közügyektől eltiltást szabott ki. Mindkét esetben annak megállapításával, hogy e vádlottak a szabadságvesztés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsáthatók.

Nem tévedett akkor sem, amikor a hatóságokkal együttműködést mutató III.r. vádlottal szemben - a Btk.87.§ (2) bekezdés c) pontjának az alkalmazásával meghatározott - szabadságvesztés végrehajtását a Btk.89.§ (1) és helyesen (2) bekezdései alapján felfüggesztette, illetve a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményeket megvalósító IV.r. vádlottat a Btk.72.§ (1) és (5) bekezdéseiben írtak szerint próbára bocsátotta.

A jelentős tartozásokat felhalmozó, számottevő vagyonnal nem rendelkező I.r., II.r. és III.r. vádlottakkal szemben - a Btk.64.§ (1) bekezdésében írt feltétel hiányában - nem volt törvényes lehetőség pénzmellékbüntetés alkalmazására. A megfelelő vagyoni helyzetet igazoló körülmények felderítésével már a nyomozás is adós maradt, ilyen jellegű adatok feltárására pedig a másodfokú eljárás keretei között - pusztán az érintettek meghallgatásával - nem is lehetett számítani. Az I.r. vádlott vonatkozásában - miután a Be.117.§ (2) bekezdésére történt figyelmeztetést követően a vallomástételt megtagadta - ugyanakkor ennek eljárásjogi akadálya is volt. Ezért került sor a bizonyítási indítvány elutasítására, illetve - a fentebb írtakra

figyelemmel - a pénzmellékbüntetés kiszabására és a meg nem fizetés következményeként alkalmazandó rendelkezések mellőzésére.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket sérelmező fellebbezéseket tehát a másodfokú bíróság csak ebben a részében találta megalapozottnak; egyébként sem azok súlyosbítására, sem enyhítésére nem volt indok.

A Be.335.§ (2) bekezdése értelmében, ha a bíróság megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár összegét, ezen összeg mértékéig az előterjesztett polgári jogi igényt érdemben el kell bírálni. Következésképpen helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor ezt megtette; így az ezt kifogásoló jogorvoslati kérelem sem vezethetett eredményre.

Az elkövetési érték helyesbítésére tekintettel, ezt mindössze a **zrt1.** és a **zrt2** által érvényesíteni kívánt tőkekövetelés összege, valamint az utóbbihoz kapcsolódó kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében kellett megváltoztatni. Ez egyben azt is jelentette, hogy a polgári jogi igény ezt meghaladó részének - a **zrt1** esetében 1.046.052 forint-, illetve a **zrt2** esetében 43.849 forint összegű követelésnek - az érvényesítését a másodfokú bíróság egyéb törvényes útra utasította.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 58.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében mérsékelt, a peres eljárás illetékének 10%-ával azonos mértékű illeték megfizetésének van helye, ha az alperes a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri.

Az I.r. és II.r. vádlottak a büntetőjogi felelősségüket tagadták, mindössze a **kft1.** vonatkozásában fennálló, ki nem egyenlített számlatartozások elismerésére mutattak hajlandóságot. Márpedig ez kizárólag a cég képviseletében tett, a társaságot terhelő vagyoni jogi felelősség elismerését jelentette; egyezően a gazdaság társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (továbbiakban: Gt.) 29.§ (3) bekezdésében írtakkal, miszerint a *társaság* felelős azért a kárért, amelyet vezető tisztségviselője e jogkörében eljárva harmadik személynek okozott.

A jelen ügyben az I.r. és a II.r. vádlottak - ügyvezetői tisztségük mellett - a cégnyilvántartásban egyben tagként is szerepeltek. Ebből a szempontból azonban a felelősségük a társaság fennállása alatt korlátozott volt, a Gt.56.§ (2) bekezdése szerint ugyanis a társaságot terhelő kötelezettségeikért kizárólag a megszűnéskor felosztott társasági vagyonból nekik jutó rész erejéig felelnek.

A Gt.56.§ (3) bekezdése értelmében nem hivatkozhat korlátozott felelősségére az a tag, aki ezzel visszaélt. Így a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság azon tagjai, akik a társaság elkülönült jogi személyiségével és korlátlan felelősségével a hitelezők rovására visszaéltek, korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a megszűnt társaság ki nem elégített kötelezettségeiért. A mérsékelt illeték

alkalmazásához ennek, végső soron a büntetőjogi felelősségnek az elismerésére lett volna szükség.

Az Itv.42.§ (1) bekezdés a) pontja szerint a peres eljárás illetéke 6%, de legfeljebb 900.000 forint, melyet követelésenként külön-külön kell számítani, akkor is, ha több felperes egy perben szerepel. Következésképpen az I.r. és II.r. vádlottak egyetemlegesen a **zrt3**-nak járó 33.137.521 forint után 900.000 forint-, a **kft2**-nek járó 92.546.073 forint után 900.000 forint-, a **zrt1i**-nek járó 63.418.906 forint után szintén 900.000 forint, míg a **zrt2**-nek járó 4.155.744 forint után 249.344 forint, összesen 2.949.344 forint eljárási illeték megfizetésére kötelesek.

A fentiekben részletezettek szerint tehát a másodfokú bíróság - a Be.372.§ (1) bekezdése alapján - az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A **zrt1**-t érintő kár okozásában III.r. és IV.r. vádlottak nem vettek részt, így a velük szemben előterjesztett polgári jogi igénynek nem volt jogalapja. Ezért a másodfokú bíróság az egyéb törvényes rendelkezéseket - a Be.371.§ (1) bekezdésében írtak szerint - azzal hagyta helyben, hogy e tekintetben a polgári jogi igényt elutasítottak tekintette.

Az I.r. vádlott tulajdonában álló vagyontárgyak vonatkozásában zár alá vétel elrendelésére, majd annak nyilvántartásba vételére került sor. Ezért a magánfél jogi képviselőjét - a Be.159.§ (4) bekezdés d) pontja értelmében - figyelmeztetni kellett a végrehajtás elmulasztásának törvényi következményeire.

P é c s, 2011. február 17.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Somogy Megyei Bíróság B.528/2008/75. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.77/2010/33. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2011. évi február hó 17. napján jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke